

Metodologija promjene kamatnih stopa i naknada u poslovanju s građanima

1. OPĆE ODREDBE

Sektori Banke (Poslovanje s građanstvom, Riznica, Potpora poslovanju s klijentima), ovlašteni su donijeti posebnu Odluku o promjenjivosti kamata i naknada u poslovanju s građanima. Uprava Banke i djelatnik Banke s ovlaštenjima Uprave Banke ovlašteni su s pojedinim klijentom ugovoriti kamatnu stopu različitu od stope navedene u posebnoj Odluci o visini kamatnih stopa pojedinog sektora. Odluku o višoj ili nižoj kamatnoj stopi donosi organ Banke nadležan za donošenje odluke o odobrenju određenog bankovnog posla, a u skladu s Pravilnikom o ovlaštenjima.

2. FORMIRANJE I PROMJENE KAMATNIH STOPA U POSLOVANJU S GRAĐANSTVOM

2.1. Depozitno poslovanje

Kamate na kunske štedne uloge i depozite domaćih i stranih fizičkih osoba, kao i kamate na devizne račune domaćih i stranih fizičkih osoba, ugovaraju se u pismenom obliku s klauzulom promjenjivosti kamatne stope, a mijenjaju se u skladu s Odlukom o kamatama Banke Kovanica.

Promjenjiva kamatna stopa je kamatna stopa čija je visina podložna izmjenama, a može biti:

- administrativna kamatna stopa čija je visina podložna izmjenama temeljem Odluke Banke
- promjenjiva kamatna stopa temeljem odluke eksternih nadležnih tijela, odnosno institucija

Kriteriji promjene kamatne stope

Banka tromjesečno analizira kamatne stope konkurencije analizom službenih kamatnih stopa odabranih banaka.

Također Banka tromjesečno analizira kretanje prosjeka mjesečnih kamatnih stopa iskazanih na godišnjoj razini po oročenim depozitima u kunama i devizama, koje objavljuje HNB.

Ukoliko se usporedbom konkurencije i analizom podataka HNB-a utvrdi da je prosječna kamatna stopa u bankarskom sektoru u promatranom razdoblju niža za više od 0,20 postotna boda, Banka može umanjiti kamatnu stopu na svoje depozite do visine utvrđene razlike.

Ukoliko se usporedbom konkurencije i analizom podataka HNB-a utvrdi da je prosječna kamatna stopa u bankarskom sektoru u promatranom razdoblju viša za 0,20 postotna boda Banka može uvećati kamatnu stopu na svoje depozite do visine utvrđene razlike.

Promjenu kamatne stope Banka može izvršiti selektivno po pojedinim oblicima oročenja po određenim rokovima.

Ako Banka promijeni kamatnu stopu, o istom će klijente prethodno izvijestiti putem javne objave, na Internet stranicama Banke i u poslovnicama Banke, 15 dana prije izmjene kamatnih stopa.

2.2. Kreditno poslovanje

Promjenjiva kamatna stopa (P) je stopa čija je visina podložna izmjenama tijekom trajanja kredita sukladno pravilima za utvrđivanje visine promjenjive kamatne stope. Njena promjenjivost uvjetovana je promjenom neovisnog parametra čije kretanje nije pod utjecajem jedne ugovorene strane.

Promjenjiva kamatna stopa (P) sastoji se od promjenivog (Pr) i fiksnog dijela (F).

$$P=Pr+F$$

gdje je:

Pr = promjenjivi (varijabilni) dio promjenjive kamatne stope čija promjena ne ovisi o volji jedne ugovorene strane, a koji je jasan i poznat klijentima.

Sukladno zakonu o potrošačkom kreditiranju promjenjivi parametri su:

- referentna kamatna stopa (EURIBOR, LIBOR, NRS) - referentne kamatne stope predstavljaju jedinstvene javno objavljene kamatne stope za pojedine valute i rokove utvrđene na međunarodnom ili hrvatskom međubankovnom tržištu novca
- NRS - nacionalna referentna stopa prosječnog troška financiranja hrvatskog bankovnog sektora. NRS je prosječni trošak izvora sredstava hrvatskog bankovnog sektora obzirom na određeni protekli period, vrstu izvora i relevantnu valutu, odnosno NRS je prosječna kamata koju bankovni sektor plaća kako bi pribavio sredstva potrebna za kreditno poslovanje
- prinos na trezorske zapise Ministarstva financija - trezorski zapisi Ministarstva financija su kratkoročni vrijednosni papiri koji se kupuju uz diskont na aukcijama Ministarstva financija
- prosječna kamatna stopa na depozite građana u odnosnoj valuti

Isključivo promjena promjenjivog dijela kamatne stope (Pr) ima utjecaj na promjenu visine promjenjive kamatne stope (P) i kamatna stopa će se u svakom referentnom razdoblju mijenjati ili na više ili na niže u punom iznosu promjene vrijednosti promjenjivog dijela kamatne stope (Pr), a do zakonom dopuštene maksimalne visine ugovorene kamatne stope.

Banka primjenjuje sljedeće referentne kamatne stope:

- šestomjesečni EURIBOR je referentna kamatna stopa za EUR koja predstavlja prosječnu međubankovnu ponudbenu kamatnu stopu koja se obračunava na međusobne kredite banaka koje posluju u Eurozoni. Informacijski sustav Thomson sustav Reuters dnevno računa vrijednosti šestomjesečnog EURIBOR-a na temelju podataka o trošku neosiguranog zaduženja koje su banke spremne platiti za EUR na rok od 6 mjeseci.
- šestomjesečni NRS1 za kune (NRS za depozite fizičkih osoba - „6M NRS1 za HRK“) primjenjuje se na kunske kredite i MC revolving kredite. Nacionalna referentna stopa (NRS) predstavlja prosječni trošak izvora sredstava hrvatskog bankarskog sektora (banaka, štednih banaka i podružnica stranih banaka) s obzirom na određeno proteklo razdoblje (3, 6 ili 12 mjeseci), vrstu izvora (depoziti fizičkih osoba, depoziti

pravnih osoba iz nefinancijskog sektora, ostali izvori sredstava banaka), relevantnu valutu (HRK, EUR, USD, CHF) i obuhvat sredstava (1 – za sredstva fizičkih osoba, 2 – za sredstva fizičkih osoba i pravnih osoba iz nefinancijskog sektora i 3 – za sva sredstva primljena od svih fizičkih i pravnih osoba).

Naziv svakog NRS-a sadržava u sebi jasnu naznaku obuhvata sredstava (1, 2 ili 3), naznaku duljine razdoblja na koje se odnose izvorni podaci na osnovi kojih se NRS izračunava (3M, 6M ili 12M) te oznaku valute sredstava (HRK, EUR, USD, CHF), ukupno 24 indeksa (jer se NRS1 i NRS2 ne računaju za valute CHF i USD). Pritom, sredstva u kunama s valutnom klauzulom uključuju se u valutu uz koju su indeksirana (a ne u kunska sredstva).

NRS prema tome predstavlja prosječnu kamatu koju bankovni sektor plaća kako bi pribavio sredstva potrebna za kreditno poslovanje.

HNB javno objavljuje agregirane nekonsolidirane podatke, za svaki kvartal, o kamatnim troškovima na glavne izvore sredstava u tijeku prethodnog kvartala i o stanjima tih glavnih izvora sredstava krajem svakog mjeseca pojedinog kvartala na koje se ti kamatni troškovi odnose.

Glavni izvori sredstava obuhvaćaju financijske obveze raspoređene u portfelj koji se vrednuje po amortiziranom trošku, a oni su: transakcijski računi, depoziti, primljeni krediti i izdane dužničke vrijednosnice (ali ne uključujući slijedeće izvore sredstava: elektronički novac, obveze s osnove financijskog najma, obveze s osnove naknada, obveze s osnove objavljene dividende, obveze prema zaposlenicima, ostalu pasivu i izvore sredstava nominirane ili indeksirane (uz valutnu klauzulu) u valutama, osim kune, eura, američkog dolara i švicarskog franka).

Navedeni podaci se javno objavljuju na internet stranicama HNB-a (www.hnb.hr).

Na temelju tih podataka HNB izračunava vrijednosti pojedinih NRS-a po vrstama valuta te ih u pravilu 60 dana po isteku kalendarskog kvartala javno objavljuje na svojim internet stranicama (www.hnb.hr/nrs). Npr. podatke s krajem prvog kvartala na dan 31. ožujka objavljuje 29. svibnja. Tako objavljen NRS vrijedi do dana sljedeće objave NRS-a.

F = fiksni dio promjenjive kamatne stope je određeni broj postotnih poena koji se ne mijenja za cijelo vrijeme otplate kredita

U fiskni dio promjenjive kamatne stope uključeni su: parametar kreditnog rizika Republike Hrvatske, regulatorni troškovi poslovanja Banke, rizičnost kreditnog portfelja, operativni troškovi, marže, valutno inducirani kreditni rizik (VIKR) i drugi uvjeti određivanja visine kamatne stope na kredite.

Redovito usklađivanje redovne kamatne stope s promjenom jedne od referentnih kamatnih stopa (šestomjesečni EURIBOR ili NRS) obavlja se polugodišnje i to na dan 01. veljače i 01. kolovoza svake godine (obračunska godina) primjenom referentne stope koja je važeća na dan 01. siječnja obračunske godine (primjena kamatne stope od 01. veljača), odnosno koja je važeća na dan 01. srpnja obračunske godine (primjena kamatne stope od 01. kolovoza).

U slučaju promjene kamatne stope, Banka je dužna obavijestiti potrošača o svim promjenama tih stopa, u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju, najmanje 15 dana prije nego što se one počnu primjenjivati. Informacije moraju sadržavati iznos anuiteta koji se treba uplaćivati nakon stupanja na snagu nove kamatne stope, te ako se promijeni broj ili učestalost anuiteta, pojedinosti o anuitetima.

U roku od tri mjeseca od primitka takve obavijesti, potrošač ima pravo na prijevremeno vraćanje kredita bez obveze plaćanja bilo kakve naknade vjerovniku uključujući i ugovorenu naknadu za raniji povrat kredita. Ova odredba ne primjenjuje se na kredite potrošačima koji nisu regulirani Zakonom o potrošačkom kreditiranju (Zakon o potrošačkom kreditiranju, I. Opće odredbe, Članak 3.)

Ukoliko izostane jedan od gore navedenih ugovorenih parametara indeksiranja, odnosno u slučaju nemogućnosti usklađivanja redovne kamatne stope od strane Banke zbog promjene metodologije ili načina izračuna i objave jednog od parametara, Banka ima pravo primijeniti jedan od drugih važećih parametara predviđenih zakonom odnosno izmijeniti način usklađivanja.

2.4. Upozorenje o rizicima promjenjivosti kamatnih stopa

Svaki od parametara iz ove Metodologije, odnosno parametri koji čine promjenjivi dio kamatne stope podložni su promjenama te se mogu kretati na više i na niže, a što će sukladno odredbama ove Metodologije izazvati promjenu visine promjenjivih kamatnih stopa. Promjene parametara promjenjive kamatne stope posljedica su promjena tržišnih uvjeta i njihova promjena ne ovisi o volji ugovornih strana. Što je duže razdoblje na koje se odnosi ugovorena promjenjiva kamatna stopa, veća je vjerojatnost odnosno rizik promjene visine promjenjive kamatne stope.

Promjene međunarodnih referentnih kamatnih stopa posljedica su promjene odnosa ponude i potražnje za novcem na tim tržištima. Na promjene odnosa ponude i potražnje utječu pozitivna i negativna kretanja na svjetskim financijskim tržištima. Ove promjene mogu, ali ne moraju odgovarati kretanjima na domaćem financijskom tržištu. Na promjene međunarodnih kamatnih stopa ne utječu mjere Hrvatske narodne banke.

3.0. FORMIRANJE I PROMJENE NAKNADA U POSLOVANJU S GRAĐANIMA

3.1. Utvrđivanje naknada

Banka utvrđuje i propisuje vrstu i visinu naknade temeljem Odluke o naknadama Banke. Kod utvrđivanja naknade Banka uzima u obzir sljedeće:

- profitabilnost proizvoda temeljem kalkulacije stvarnih troškova pojedinog proizvoda. (temeljem kalkulacije stvarnih sati rada, tehnologije i materijala te ostalih stvarnih vezanih troškova izračunava se jedinični trošak naknade po proizvodu te se utvrđuje potrebna naknada kako bi proizvod bio profitabilan.)

Jednom tromjesečno izračunava se potrebna nova cijena naknade, uzimajući u obzir utjecaj stvarnih troškova poslovanja.

Do promjene naknade u Odluci o naknadama može doći, ukoliko se nova cijena naknade, izračunata na prethodni način, poveća ili smanji za 30%.

PRIMJER: ukoliko se povećaju troškovi poštarine kod slanja izvoda ili opomena, troškovi manipulacije zbog nemogućnosti programskog obračuna, uvođenjem nove tehnologije i slično.

U slučaju promjene naknade u Odluci o naknadama Banke, Banka će promjenu objaviti u svojim poslovnicama ili internet stranicama 15 dana prije promjene.

Naknada za pojedine usluge Banke naplaćuje se prilikom obavljanja usluge sukladno Odluci o naknadama, koja se primjenjuje na dan obavljanja usluge. Po pojedinom proizvodu Banka može s klijentom ugovoriti i naplatiti naknadu sukladno Odluci o naknadama ili naknadu različitu od naknade utvrđene Odlukom o naknadama, sukladno internim aktima Banke

PRIMJER: naknada za prijevremeno zatvaranje kredita može biti manja od Odlukom propisane, u slučaju kada klijent s Bankom zaključuje novi poslovni odnos, ili u cilju zadržavanja kvalitetnog odnosa s klijentom.

Naknadu Banka izražava u postotku od iznosa posla, ugovora ili transakcije i/ili u apsolutnom iznosu. Za naknade izražene u postotku može biti utvrđen minimalni ili maksimalni apsolutni iznos.

Banka obračunava naknade prije obavljene transakcije, u trenutku obavljanja transakcije i početkom obračunskog razdoblja.

4.0. ZAVRŠNE ODREDBE

Na ovu Metodologiju primjenjuje se pravo Republike Hrvatske. Sve sporove koji proizađu iz ove Metodologije rješavat će stvarno nadležni sud u Zagrebu.

Banka zadržava pravo izmjena i/ili dopuna ove Metodologije u skladu sa zakonskim propisima i poslovnom politikom Banke.

U slučaju da neka od odredbi ove Metodologije nije u skladu sa zakonom i drugim propisima, primjenjivat će se odredbe zakona do usklađenja Metodologije s istim.

Ova Metodologija i sve njezine izmjene i dopune Banka će učiniti dostupnim klijentima putem svoje poslovne mreže.

Ova Metodologija primjenjuje se od 01. veljače 2022. godine.